

Boj s jadernými minami

Zavedení jaderných min do výzbroje americké armády a ověřené informace o přípravách k jejich použití v případě válečného konfliktu na střeoevropském válčišti vyvolalo řadu opatření, která mají připravovat naše štáby a vojska na boj s těmito vysoce efektivními jadernými prostředky.

Velmi rychle a kvalitně byly zpracovány a vydány prozatímní předpisy „Vševojsk-2-5 Jaderné miny americké armády, jejich zjišťování a zneškodňování“ a „Žen-51-6 Překonávání jaderných zátarasů“. Pohotově proběhla na různých stupních řada přednášek a ukázkových cvičení. Tato problematika byla zapracována do základních výcvikových dokumentů, v mnohých velitelsko-štabních i jiných cvičení, do přípravy velitelů, štábů i posluchačů vojenských škol.

Já chci poukázat na některé, byť dílčí problémy, které vidím jako důležité pro další rozpracování této nové oblasti vojenské teorie a praxe.

PŘÍPUSOBIT MYŠLENÍ NOVÝM PODMÍNKÁM

Za základní podmínku úspěšného boje s nepřátelskými jadernými minami považují urychlenou *adaptaci myšlení* velitelů a štábů všech stupňů na komplex nových závažných problémů spojených s jadernými minami.

Tato nová oblast převzala řadu výrazů i metod známých v minulosti pouze v „odborném ženíjním slovníku“ (např. mina, řízená mina, zátaras, minové pole, minový pás, uzel zátarasů apod.). Avšak přiřazením slůvka „jaderný“ k dříve známým ženíjním odborným výrazům (např. jaderná mina, řízená jaderná mina, jaderný zátaras atd.) nabývají tyto výrazy (případně metody) zcela nový vševojskový význam. Domnívám se, že nové poznatky mohou rychle pronikat do praxe našich štábů a vojsk, osvojí-li si vševojskoví velitelé a štáby dokonale význam a náplň nových termínů a uvědomí-li si jejich správný obsah z hlediska operačního a taktického.

ZJIŠŤOVÁNÍ JADERNÝCH MIN NEPŘÍTELE

Za významný předpoklad úspěšného boje s nepřátelskými jadernými minami za války pokládám organizaci *nepřetržitého průzkumu* těchto prostředků již v míru.

Sledování výroby, dislokace jaderných min, příprav válčiště i nepřátelských vojsk k jejich kladení musíme věnovat stejnou péči a pozornost jako

podobným opatřením nepřítele u dříve známých jaderných prostředků i prostředků jejich dopravy na cíl (jaderné náboje, rakety, pumy, řízené střely, odpalovací zařízení apod.). Získané údaje s patřičným operačně taktickým i odborným vyhodnocováním, které by zpracovala zpravodajská správa, by bylo vhodné dávat periodicky k dispozici štábům až do stupně svazek a to např. formou *grafických průzkumových informací*. Přehlednou mapu s natištěnou základní situací nepřátelských jaderných zátarasů pravidelně doplňovanou zmíněnými údaji by mělo vést již v míru každé zpravodajské oddělení počínaje stupněm svazek.

K odbornému průzkumu terénu a objektů, v nichž se předpokládá uložení jaderných min, měli bychom hledat a vyvíjet nový průzkumný technický prostředek, který by průzkumným i jiným jednotkám umožňoval rychlé zjišťování přítomnosti jaderných min.

PŘEKONÁVAT PROSTORY JADERNÝCH MIN NEBO JE OBCHÁZET?

Nový, netradiční názor by měl být posouzen i při řešení způsobů překonávání jaderných minových pásů a jaderných zátarasů na hlavních operačních směrech činnosti našich vojsk. V tomto směru nepokládám za zcela správnou myšlenku, že „... je třeba se řídit zásadou, že je lépe jaderné zátarasy pokud možno obcházet“ (Vševojsk-2-5, čl. 82). Domnívám se, že toto tvrzení má své odpodstatnění jen tehdy, bude-li se jednat o jednotlivě položené jaderné miny, nebo o uzly jaderných zátarasů budované na větší vzdálenosti jeden od druhého. V ostatních případech, které budou převažovat, považuji za správné hledat metody a způsoby, které by útočícím vojskům umožňovaly *překonávat* jaderné zátarasy bez jejich obcházení. Jen tak je možné zabezpečit překvapení nepřítele a zmařit jeho zámysl, s kterým plánoval a připravoval celý systém jaderných zátarasů. Budeme-li se za každou cenu snažit jaderné zátarasy obcházet, mohou se vojska v taktickém i operačním měřítku dostat právě do takové situace, kterou nepřítel předpokládá a tam být vystavena působení jeho jaderných i jiných ničivých prostředků. *Přepřava vojsk vzduchem* nabývá tedy i z hlediska překonávání prostorů zatarasených jadernými minami na dalším svém významu.

OGRANIZOVAT ODŘAD K ZNEŠKODŇOVÁNÍ JADERNÝCH MIN JAKO STÁLÝ, NEBO NESTÁLÝ PRVEK BOJOVÉ SESTAVY?

Podle známých údajů předpokládá velení NATO široké používání jaderných min ve všech druzích bojové činnosti. Má k tomu vyčleněné a připravené dostatečné síly a prostředky sice zatím jen u americké armády, ale lze předpokládat, že postupně budou v jejich používání vycvičeny i ostatní armády — zejména armáda NSR. Proto se domnívám, že by bylo vhodné u našich útvarů a svazků uvažovat o organizaci stálých sil a prostředků, které by byly připraveny a schopny v každé situaci a v každém čase vést boj s nepřátelskými jadernými minami a jednotkami, které je budou klást i chránit. Měly by být začleněny na stupni pluk i divize, jejich počet, organizace a vybavení jakožto způsob činnosti by měl být předmětem vědeckého zkoumání a prověření na několika praktických zkušebních cvičeních.

Příprava těchto jednotek k plnění úkolů v boji s nepřátelskými jadernými minami bude velmi náročná. Zvláštní požadavky v tomto směru budou kladeny

zejména na všechny jejich velitele. Proto by zasloužilo pozornosti i přezkoumání zatím praktikované zásady, že velitelem odřadu k zneškodňování jaderných min bude určován velitel tankové rot. Podle mého názoru nezabezpečuje současná kvalifikace velitele tankové rot splnění všech úkolů, které bude muset řešit odřad k zneškodňování jaderných min. Jeho velitelem by měl být speciálně připravený vševojskový velitel, ovládající dokonale zásady použití nepřátelských jaderných min a jejich konstrukci, způsoby jejich zjišťování a zneškodňování. Tento velitel musí být kromě jiného schopen organizovat a řídit zejména podrobnou součinnost mezi tankovými, motostřeleckými a ženijními jednotkami, z nichž je složen odřad k zneškodňování jaderných min.

ODSTRAŇOVÁNÍ NÁSLEDKŮ PO VÝBUCHU JADERNÝCH MIN

Technické parametry známých typů nepřátelských jaderných min i předpokládaný směr jejich dalšího možného rozvoje ukazují, že bude v mnoha případech velmi nesnadné až nemožné zabránit přes všechna opatření jejich výbuchu.

Nejvážnějších výsledkem výbuchu jaderné miny bude (pomineme-li zničení vojsk nacházejících se v bezprostřední blízkosti) vznik nálevky velkých rozměrů, závalů budov v osadách a lesních závalů v zalesněných prostorech. Každý výbuch bude navíc znamenat vysoké radioaktivní zamoření okolního terénu. Připustíme-li reálné podmínky, kdy z terénních nebo taktických důvodů nebude možné vzniklou zamořenou překážku obejít, je nutné počítat se značným časovým zdržením způsobeným vyčkáváním na pokles radioaktivního zamoření, které by umožňovalo práci osob a současných ženijních strojů v bezprostřední blízkosti centra výbuchu. Nechráněná živá síla se v závislosti na možné ráži známých jaderných min bude moci přiblížit k centru výbuchu jaderné miny řádově až po uplynutí několika desítek hodin, osádky tanků s buldozerovým zařízením a mostních tanků řádově za několik hodin po výbuchu.

Proto se domnívám, že je nutné vážně se zabývat vývojem moderní dálkové řízené ženijní techniky, která by byla schopna upravovat pro pohyb pozemních vojsk bezprostřední okolí nálevky vzniklé výbuchem jaderných min, odstraňovat zamořené závaly v osadách i lesních masívech. Dostupné informace z kapitalistických armád ukazují, že těmito problémy se už řadu let zabývá např. laboratoř výzbroje vzdušných sil USA, která projektuje stroje pro práci v prostorech vysoké radiace, řízené na dálku. Tyto prostředky nejsou ostatně nutné jen k odstraňování následků výbuchů jaderných min, ale jejich efektivní využití se nabízí i k odstraňování následků po výbuchu ostatních jaderných zbraní nepřítel.

Jaderné miny americké armády jsou novým prostředkem, který rozmnožuje arzenál zbraní hromadného ničení našeho možného nepřítel. Mají své specifické vlastnosti, které mohou vážně ovlivňovat vedení bojové i operační činnosti našich pozemních vojsk. Proto je nezbytné věnovat všem problémům, spojeným s bojem proti nim, patřičnou pozornost, upevňovat dosažené znalosti štábů a návyky vojsk a současně hledat další varianty a možnosti k řešení těchto otázek v nejbližší budoucnosti.